

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

„Urealnianie marzeń. Nowe technologie w energetyce pozwalające zamknąć bilans energetyczny kraju do 2015.”

Warszawa – PAP, – 2011-07-19

*Kazimierz Żmuda – Z-ca Dyrektora Departamentu Rynków Rolnych
kazimierz.zmuda@minrol.gov.pl*

Stanowisko MRiRW w zakresie energetycznego wykorzystania biomasy rolniczej jest jednoznaczne :

- ❑ Podstawowym zadaniem rolnictwa jest zabezpieczenie produkcji żywności na poziomie wynikającym z potrzeb żywnościowych kraju, UE, świata.
- ❑ Do celów energetycznych w pierwszej kolejności należy wykorzystywać produkty uboczne i pozostałości z rolnictwa oraz przemysłu rolno-spożywczego;
- ❑ Uprawy rolne na cele energetyczne winny sprzyjać utrzymaniu użytków rolnych w dobrej kulturze oraz umożliwiać ich sukcesywne przeznaczenia do produkcji żywności w miarę rosnących potrzeb (Prognozy mówią o około 50 % wzroście zapotrzebowania na żywność w perspektywie 20-30 lat);
- ❑ ***Biomasa rolnicza na cele energetyczne winna być wykorzystywana lokalnie, co winno oznaczać preferencje dla energetyki rozproszonej opartej na mini oraz mikro obiektach o niewielkiej zainstalowanej mocy. Transport biomasy na odległości większe niż 50 – 100 km nie sprzyja realizacji polityki klimatyczno-energetycznej.***
- ❑ Import biomasy rolniczej do celów energetycznych w tym również do celów paliwowych winien być ograniczony do racjonalnego uzupełnienia potrzeb, a nie stanowić podstawę do realizacji celów określonych w polityce klimatyczno-energetycznej.

Informacja Polskiej Prezydencji z konferencji -Sopot, 16 lipca 2011 r. „Energetyczne wykorzystanie biomasy pochodzenia rolniczego ważnym elementem Wspólnej Polityki Rolnej” - Tezy podsumowujące przebieg konferencji (1)

- W trakcie prezentacji i dyskusji wskazano, że:
  1. Doceniając wagę polityki klimatyczno-energetycznej realizowanej przez Wspólnotę, a także mając na uwadze przyszłe wyzwania niezbędnym jest harmonijna realizacja wszystkich celów określonych w Dyrektywie 2009/28/WE.
  2. **Realizacja ważnego celu Wspólnej Polityki Rolnej zapisanego w art. 33 Traktatu Rzymskiego jakim jest „Zapewnienie zadawalającego standardu życia ludności wiejskiej, zwłaszcza poprzez podniesienie indywidualnego dochodu osób pracujących w rolnictwie” wymaga stworzenia warunków do pełnego wykorzystania potencjału produkcyjnego posiadanego bądź będącego do dyspozycji rolników i jest możliwa poprzez :**
    - Aktywną Wspólną Politykę Rolną wpierającą rozwój produkcji oraz eksport do krajów trzecich nadwyżek przetworzonych produktów rolniczych;
    - **Wykorzystanie do celów energetycznych lokalnie dostępnych produktów ubocznych i pozostałości z rolnictwa oraz przemysłu rolnego i spożywczego;**
    - **Wspieranie upraw rolniczych (nie konkurujących z rynkiem żywności) dedykowanych celom energetycznym;**
    - **Wsparcie rolników i mieszkańców wsi zainteresowanych lokalnym wykorzystaniem biomasy rolniczej na cele energetyczne.**
  3. Nie tylko Wspólna Polityka Rolna, ale również polityka spójności oraz polityka energetyczna winny sprzyjać rozwojowi rozproszonych obiektów energetycznych opartych na biomase rolniczej, których zapotrzebowanie na surowce do wytwarzania energii wynika z potencjału produkcyjnego gospodarstwa lub grupy gospodarstw. Jednocześnie gospodarstwa te winny być zdolne do zagospodarowania we własnym zakresie pozostałości po wytwarzaniu energii odnawialnej. Tylko takie podejście daje gwarancję ograniczenia emisji gazów cieplarnianych oraz ochronę środowiska w tym bioróżnorodności.

Informacja Polskiej Prezydencji z konferencji -Sopot, 16 lipca 2011 r. „Energetyczne wykorzystanie biomasy pochodzenia rolniczego ważnym elementem Wspólnej Polityki Rolnej” - Tezy podsumowujące przebieg konferencji (2)

W trakcie prezentacji i dyskusji wskazano, że:

4. Analiza danych (FAOSTAT) wskazuje, że na przestrzeni ostatnich 18 lat potencjał produkcyjny rolnictwa Wspólnoty uległ zmniejszeniu o około 10 mln ha użytków rolnych natomiast w tym samym okresie światowy potencjał produkcyjny tylko w 15 wybranych krajach (poza UE) wzrósł o około 100 mln ha użytków rolnych. Powierzchnia lasów Wspólnoty zwiększyła się o około 25 mln ha, natomiast w 15 wybranych krajach (poza UE) spadła o około 150 mln ha.
5. Z analizy zachodzących zdarzeń gospodarczych wynika, że **realizowane polityki** klimatyczno-energetyczna oraz Wspólna Polityka Rolna **sprzyjają przywózowi na terytorium Wspólnoty przetworzonej oraz nieprzetworzonej biomasy rolniczej, która następnie wykorzystywana jest do celów energetycznych.** Uprawnione zatem wydaje się być twierdzenie, że dotychczasowe działania Wspólnoty mogą sprzyjać, a przynajmniej nie zapobiegają, niekorzystnym dla klimatu zjawiskom jakim jest ubytek powierzchni lasów w strefie tropikalnej i subtropikalnej.
6. Z dużym zaniepokojeniem odbieramy analizy ekspertów wskazujące na dalszy wzrost importu biomasy do celów energetycznych w perspektywie roku 2020. **Zachodzące zjawiska o charakterze gospodarczym, o których mowa w pkt 5, stanowią wystarczającą podstawę do refleksji, przeprowadzenia poszerzonych analiz oraz wypracowania skutecznych działań.** Kryteria zrównoważonej produkcji biomasy winny być rygorystycznie przestrzegane nie tylko przy wykorzystywaniu na cele energetyczne biomasy produkowanej we Wspólnocie, ale również stanowić ważny element procedury kontroli przy jej imporcie na terytorium Wspólnoty. Realizacja polityki klimatyczno-energetycznej oraz WPR nie powinna nawet pośrednio zachęcać do powiększania w krajach trzecich powierzchni użytków rolnych kosztem powierzchni lasów.
7. Struktura rolnictwa w większości państw członkowskich oraz energetyczna charakterystyka biomasy jednoznacznie określają, że racjonalne jest jej wykorzystanie lokalnie, w miejscu powstawania, czyli w rozproszonych źródłach wytwarzania energii.

**Informacja Polskiej Prezydencji z konferencji -Sopot, 16 lipca 2011 r.
„Energetyczne wykorzystanie biomasy pochodzenia rolniczego ważnym
elementem Wspólnej Polityki Rolnej” - Tezy podsumowujące przebieg konferencji (3)**

- W trakcie prezentacji i dyskusji wskazano, że:
- 8. **Cele w zakresie ochrony klimatu, a w konsekwencji rozwoju odnawialnych źródeł energii określane dla Wspólnoty winny :**
  - Wynikać z dostępności biomasy na terytorium Wspólnoty oraz uwzględniać uzasadnioną ekonomicznie odległość na jaką ta biomasa jest transportowana – przykładowo przesył ciepła ze źródła centralnego uzasadniony jest na odległość maksimum 20-30 km;
  - Uwzględniać społecznie akceptowany poziom wsparcia dla OZE:
    - - jednorazowy na etapie inwestycji (*podatnicy*),
    - - długofalowy na etapie eksploatacji (*konsumenci - wyższy koszt zakupu energii*);
  - Uwzględniać społecznie akceptowane sąsiedztwo źródeł wytwarzania odnawialnej energii.
- 9. **Realizację celów klimatycznych, poprawę bezpieczeństwa energetycznego oraz istotny impuls dla rozwoju obszarów wiejskich można uzyskać poprzez rozwój rozproszonych OZE wykorzystujących lokalnie dostępne surowce (biomasa) i inne nośniki energii odnawialnej (wiatr, woda itp.) ustalając właściwie:**
  - Wsparcie dla inwestycji w rozproszone OZE w ramach polityki spójności oraz w ramach II filara WPR;
  - Wsparcie na etapie inwestycji i eksploatacji winno być ograniczone wyłącznie do obiektów rozwiązujących problemy środowiskowe, społeczne oraz gospodarcze - nie możemy wspierać obiektów generujących takie problemy;
  - Pożądane jest uproszczenie Wspólnotowych procedur administracyjnych.

**Informacja Polskiej Prezydencji z konferencji -Sopot, 16 lipca 2011 r.
„Energetyczne wykorzystanie biomasy pochodzenia rolniczego ważnym
elementem Wspólnej Polityki Rolnej” - Tezy podsumowujące przebieg konferencji (4)**

- W trakcie prezentacji i dyskusji wskazano, że:
- 10. Wspólna Polityka Rolna winna aktywnie wspierać i preferować rozwój odnawialnych źródeł energii opartych na biomase rolniczej, a zwłaszcza mini i mikro, oraz tam gdzie jest to możliwe, regionalnych biogazowni rolniczych, które wykorzystując do produkcji energii produkty uboczne oraz pozostałości z rolnictwa i przemysłu rolnego sprzyjają ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych jak też ograniczają koszty produkcji rolniczej. Zasadnym jest szybkie i aktywne włączenie Wspólnej Polityki Rolnej w realizację celów określonych w polityce klimatyczno-energetycznej oraz wzajemne powiązanie tych polityk. Jednym z ważnych działań winno być rozważenie możliwości wprowadzenia zmian w załączniku Nr 1 do Traktatu Rzymskiego, który winien uwzględniać między innymi możliwość energetycznego wykorzystania biomasy, a zwłaszcza produkcji biogazu rolniczego.**
  11. WPR w powiązaniu z politykami: klimatyczną, energetyczną i finansową powinna pozytywnie wpływać na rozwój sektora rolnego, bezpieczeństwo energetyczne oraz ochronę środowiska naturalnego;
  12. WPR wdrożyła na odpowiednim poziomie standardy sprzyjające ochronie klimatu i środowiska w związku z czym nie zachodzi uzasadniona potrzeba rozbudowy na poziomie rolnika, poza tym co jest wdrożone w krajach członkowskich, działań kontrolnych w zakresie zrównoważonej produkcji biomasy na cele energetyczne.
  - 13. Brak jest ekonomicznych i klimatycznych przesłanek aby odnawialne źródła energii (ze względu na ich specyfikę) rozwijać jako kopię elektroenergetyki systemowej – korporacyjnej. Rozproszone OZE winny uzupełniać i/lub zastępować elektroenergetykę systemową zwłaszcza na obszarach wiejskich.**

**Informacja Polskiej Prezydencji z konferencji -Sopot, 16 lipca 2011 r.
„Energetyczne wykorzystanie biomasy pochodzenia rolniczego ważnym
elementem Wspólnej Polityki Rolnej” - Tezy podsumowujące przebieg konferencji (5)**

- W trakcie prezentacji i dyskusji wskazano, że:
- 14. Wszyscy musimy mieć świadomość, że zastępowanie importu kopalnych nośników energii importem biomasy nie poprawia bezpieczeństwa energetycznego Wspólnoty i poszczególnych krajów członkowskich oraz przynosi co najmniej wątpliwe skutki dla ochrony klimatu i ograniczania emisji gazów cieplarnianych.**
  15. OZE, zwłaszcza oparte na biomase, to nie tylko szansa dla rolnictwa, ale również występujące w większości krajów Wspólnoty problemy utrudniające pełne wykorzystanie na cele energetyczne dostępnych produktów ubocznych i pozostałości z rolnictwa oraz przetwórstwa rolnego.
  - 16. Na obszarach wiejskich nie wykorzystujemy odnawialnych źródeł energii na poziomie wynikającym zarówno z posiadanego potencjału jak też skali istniejących potrzeb.**
  - 17. Jesteśmy zobowiązani do szybkiego przeprowadzenia oceny wszystkich skutków generowanych przez obowiązujące zasady wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz stosownie do potrzeb dokonania ich korekty tak aby skorygowane cele i zasady ich realizacji sprzyjały realizacji wszystkich celów zdefiniowanych w polityce klimatyczno-energetycznej.**
  18. Ważnym działaniem Wspólnoty winny być badania naukowe oraz wsparcie wdrażania nowych technologii energetycznego wykorzystania biomasy nie konkurującej z rynkiem żywności.
  19. Racjonalne wykorzystanie rozproszonych odnawialnych źródeł energii jest szansą na wzrost przychodów rolniczych, rozwój obszarów wiejskich oraz istotny udział sektora rolnego w realizacji celów określonych polityką klimatyczno-energetyczną. Musimy zrobić wszystko, aby tę szansę wykorzystać.

Bezpieczeństwo energetyczne kluczem do rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa

- Żadne źródło energii nie daje 100% gwarancji bezpieczeństwa energetycznego;
- **Energetyka rozproszona oparta na odnawialnych źródłach energii jest uzupełnieniem, a nie konkurentem energetyki systemowej (korporacyjnej);**
- Ciągłe dostawy energii elektrycznej w oczekiwanych ilościach oraz o parametrach gwarantujących niezawodność pracy urządzeń to obok infrastruktury transportowej oraz łączności podstawowy warunek rozwoju obszarów wiejskich i rolnictwa;
- **Rozwój obszarów wiejskich w wielu krajach Wspólnoty uzależniony jest od ich reelektryfikacji. Energetyka rozproszona oparta na OZE powinna być nowym sposobem na reelektryfikację oraz przyspieszyć działanie i ograniczyć jego koszty z uwagi na:**
  - a) Brak uzależnienia od dostępności oraz stanu technicznego sieci przesyłowych wysokiego napięcia,
  - b) Ograniczenie strat w przesyłach energii elektrycznej i poprawę parametrów dostarczanej energii oraz brak zagrożenia dla deregulacji systemu ze strony rozproszonych źródeł przystosowanych do pracy ciągłej, o niewielkiej zainstalowanej mocy ;
- Odnawialna energetyka rozproszona to możliwość dywersyfikacji i wzrostu przychodów rolniczych – dających impuls ekonomiczny do rozwoju obszarów wiejskich.

Jak w połączeniu z celami gospodarczymi i społecznymi realizować cele określone w pakiecie klimatyczno-energetycznym

- **Realizacji ważnych celów gospodarczych i społecznych ma sprzyjać system wsparcia odnawialnych źródeł energii na etapie inwestycji i eksploatacji.**
- **Budowa nowego rynku, a takim niewątpliwie jest rynek energii odnawialnych, w tym biogazowni rolniczych jest działaniem nowatorskim wymagającym ciągłej analizy zdarzeń na nim zachodzącym jak też analizy skutków wynikających z wdrożonych regulacji prawnych oraz w ich efekcie systemów wsparcia. Skutki wielu z wdrażanych działań możliwe są do oceny dopiero po pewnym czasie i powinny stanowić podstawę do wprowadzanie korekt (zmian) pożądanych z punktu widzenia realizacji celów gospodarczych i społecznych.**
- **TAKA OCENA ZDANIEM RESORTU ROLNICTWA JEST JUŻ MOŻLIWA - WRĘCZ KONIECZNA, A JEJ WYNIKI POWINNY STANOWIĆ PODSTAWĘ DO WDRAŻANIA NIEZBĘDNYCH REGULACJI PRAWNYCH.**
- Dobrym przykładem są działania wdrażane na rynku biokomponentów i biopaliw ciekłych w następstwie przyjęcia przez Radę Ministrów w dniu 26 stycznia b.r. (na wniosek Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi) *Kompleksowej informacji na temat realizacji Wieloletniego programu promocji biopaliw lub innych paliw odnawialnych na lata 2008-2014* opracowanej we współpracy z zainteresowanymi resortami oraz instytucjami.

Krajowy Plan Działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych

Na wniosek Ministerstwa Rolnictwa, po długich dyskusjach, jednemu z kluczowych (w naszej ocenie) zapisów nadano brzmienie:

"Zakłada się wypracowanie nowych zasad wsparcia energii wytwarzanej z OZE, które będzie zróżnicowane w zależności od nośnika energii odnawialnej, zainstalowanej mocy urządzeń generujących energię oraz daty ich włączenia do eksploatacji lub modernizacji. Nowe zasady wspierać będą rozwój rozproszonych źródeł energii odnawialnych, określą warunki zachowania praw już nabytych dla inwestycji zrealizowanych lub rozpoczętych, czas ich obowiązywania oraz pozwolą na zmniejszenie obciążeń dla odbiorcy końcowego. Szczegółowe rozwiązania zostaną zawarte w ustawie o odnawialnych źródłach energii".

- Wyrażamy przekonanie, że w trakcie prac nad ustawami oraz rozporządzeniami zapis ten pozwoli na wdrożenie do krajowego porządku prawnego regulacji, które będą sprzyjać rozwojowi energetyki odnawialnej postrzeganej jako rozproszone źródła energii wykorzystujące lokalnie dostępne surowce (biomasa) oraz nośniki energii.

Nowe regulacje prawne to zmiana czy konserwacja (na lata) dotychczasowego modelu rozwoju OZE w Polsce ?

- Prace związane z wdrożeniem dyrektywy 2009/28/WE poprzez:
  - a) *Krajowy Plan działania w zakresie odnawialnych źródeł energii* oraz
  - b) *Ustawę o odnawialnych źródłach energii*
- Nie mogą ograniczać się do wdrożenia obligatoryjnych regulacji Wspólnotowych przy jednoczesnym zachowaniu dotychczasowego modelu rozwoju OZE w Polsce.
- Każdy kraj ma własną specyfikę, dlatego też wdrożenie do krajowego porządku prawnego regulacji dyrektywy 2009/28/WE powinno być poprzedzone szeroką dyskusją na poziomach merytorycznym, społecznym i politycznym, która powinna przesądzić o preferowanych kierunkach rozwoju OZE w Polsce.
- Musimy przesądzić w drodze porozumienia czy w Polsce OZE:
  - a) to korzystające ze wsparcia obiekty o zainstalowanej mocy przykładowo 40, 100 czy nawet 200 MW, mogące negatywnie wpływać na system energetyczny ?
  - b) to energetyka rozproszona oparta o lokalnie dostępne nośniki OZE o niewielkiej zainstalowanej mocy nie mającej negatywnego wpływu na system energetyczny oraz środowisko oraz nie budzące kontrowersji i obaw lokalnych społeczności ?
  - c) to wykorzystanie doświadczeń praktycznych krajów sąsiednich poprzez umiejętne połączenie wariantów a i b z jednoczesnym wskazaniem, która opcja w ramach tego wariantu jest pożądana,
  - d) czy wsparcie dla OZE winno być na tym samym poziomie dla wszystkich nośników OZE oraz bez względu na zainstalowaną moc ?
  - e) określić optymalny termin zachowania praw nabytych dla inwestycji zrealizowanych oraz rozpoczętych jak też sposób uwzględnienia interesów końcowych odbiorców energii.

MRiRW NIE AKCEPTUJE REGULACJI SPRZYJAJĄCYCH PODRÓŻOM NOŚNIKÓW ENERGII

BIOMASA

- TERENY ROLNE
- oraz import

Umownie
ŚLĄSK

źródło: Karol Teliga

- **WĘGIEL**

ŚLĄSK

TERENY ROLNE

Podstawowe warunki realizacji celów – czyli wykorzystania OZE na miarę potrzeb i potencjału

- OZE w tym również pochodzenia rolniczego muszą być opłacalne dla wszystkich ogniw rynku energii: rolnika -producenta biomasy, wytwórcy energii oraz odbiorcy - konsumenta energii, a także dla ogniw pośredniczących o ile takowe wystąpią.
- Lokalne wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii – logistyka, koszty transportu surowców i przesyłu energii;
- **Uznanie mini (mikro) energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii za pełnoprawny podmiot działający na rynku energetycznym;**
- Zalety mikroenergetyki są trudne do przecenienia, zwłaszcza w krajach uzależnionych od importu istotnych ilości konwencjonalnych nośników energii.

Zamiast podsumowania

- Energetyka odnawialna nie powinna rodzić nowych problemów gospodarczych, energetycznych i klimatycznych;
- Do energetyki odnawialnej powrócono po latach po to żeby rozwiązywać problemy gospodarcze, energetyczne i klimatyczne, a nie mnożyć je.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ
i zachęcam do dyskusji

Wykorzystanie prezentacji, w całości lub części, - z podaniem źródła - po wcześniejszym uzyskaniu zgody autora